

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ И САМОУПРАВЛЕНИЕ”;

ЗА СПЕЦ: „Недвижими имоти и инвестиции“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: IV; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Петко Монеv)

2. ....
(гл. ас. д-р Севдалина Христова)

Ръководител катедра: .....

„Икономика и управление на строителството“ (проф. д-р Пламен Илиев)

I. АНОТАЦИЯ

В обхвата на дисциплината “Местно управление и самоуправление” са включени теми (теоретико-приложни и проблемни) по въпроси, отнасящи се за: формирането и характеристиката на административните и неадминистративните териториални общности в България, тяхното функциониране като основни и интегрирани териториални единици на местното самоуправление; възникването, същността и характерните черти на местното самоуправление и самоуправляващите се общности в европейските страни и в България, механизмите и моделите на общинското самоуправление; местната администрация и нейната икономическа, социална, екологична, устройствена и инвестиционна политика; взаимодействието между органите на местните власти и др.

Целта на дисциплината е систематизираното поднасяне на знания по посочените въпроси и проблеми на местното управление и самоуправление да формира такава компетентност, която е необходима за реализацията на студентите като специалисти в различни икономически и административни отдели на общината и в органите на местното самоуправление.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ОБЩНОСТИ В БЪЛГАРИЯ – ФОРМИРАНЕ, ИСТОРИЯ И РАЗВИТИЕ		2		
1.1	Същност и функции на териториалните общности на регионално и местно равнище			
1.2	Развитие на териториалните общности в съответствие с административно-териториалното устройство на България през различните периоди			
1.3	Предпоставки и фактори за формиране и функциониране на местното самоуправление в териториалните общности			
1.4	Връзка и взаимозависимост между административно-териториалното устройство и местното самоуправление			
ТЕМА 2. АДМИНИСТРАТИВНИ И НЕАДМИНИСТРАТИВНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ОБЩНОСТИ – ОСНОВНИ И ИНТЕГРИРАНИ СТРУКТУРИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		2	2	
2.1	Административно-териториално устройство – същност, цели и принципи			
2.2	Административно-териториални общности. Характеристика на общината като основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление			
2.3	Интегрирани структури на местното самоуправление - съставни административно-териториални единици			
2.4	Форми на междуобщинско и междурегионално сътрудничество в европейските страни			
2.5	Характеристика и структура на основните неадминистративни общности в България – сдружения и асоциации			

ТЕМА 3. ВЪЗНИКВАНЕ, СЪЩНОСТ И ТЕОРИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. СИСТЕМИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		3	2	
3.1	Историческо възникване и развитие на местното самоуправление			
3.2	Теории за местното самоуправление и местната власт			
3.3	Същност и определение за местно самоуправление			
3.4	Държавно управление, местно управление и самоуправление			
ТЕМА 4. ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ		3	2	
4.1	Конституционна рамка и нормативна база на местното самоуправление в европейските страни и България			
4.2	Характеристика на местното самоуправление в България – необходими условия и принцип			
4.3	Основни функции на местното самоуправление			
4.4	Взаимоотношения между централната, регионалната и местната власти			
ТЕМА 5. ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИ И ДОКУМЕНТИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. РЕГИОНАЛНИ И МЕСТНИ ВЛАСТИ		3	4	
5.1	Европейски институции по местно самоуправление – структура и функции			
5.2	Политика и дейност на международните организации по местното самоуправление			
5.3	Международни документи по местно самоуправление (Европейска харта за местно самоуправление)			
5.4	Развитие на местното самоуправление в съответствие с европейската практика			
5.5	Характеристика на регионалните и местните власти в Европа			
ТЕМА 6. ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КАТО ОРГАН НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА – СТРУКТУРНА И ФУНКЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА		3	4	
6.1	Местни избори и конструиране на общинския съвет. Организационна структура			
6.2	Функции на общинския съвет			
6.3	Компетенции (правомощия) и актове на общинския съвет			
6.4	Механизъм на функциониране на общинския съвет			
6.5	Участие на гражданите в местното самоуправление и тяхната защита пред органите на местното самоуправление и местната администрация			
ТЕМА 7. КМЕТЪТ КАТО ОРГАН НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ В ОБЩИНАТА. ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	4	
7.1	Кметът като орган на изпълнителната власт в общината - статут, компетенции (правомощия) и актове			
7.2	Взаимоотношения на кмета на общината с общинския съвет			
7.3	Визия за общинската администрация и нейното развитие			
7.4	Устройство и функции на общинската администрация			
7.5	Управление на общинската администрация. Морално-етичен кодекс на общинските служители			
7.6	Информационно осигуряване на местното управление и самоуправление. Информационна култура на общинската администрация			
7.7	Административно обслужване. Общински центрове за услуги и информация на гражданите – концепция, алгоритъм на създаване и модели, реализирани в големи общини			

ТЕМА 8. КМЕТСТВОТО КАТО ИНСТИТУЦИЯ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНАТА		2	2	
8.1	Характеристика на кметството като институция в местното самоуправление на общината			
8.2	Организационна структура и функции на кметството			
8.3	Кмет на район и кметство – статут, компетенции (правомощия) и актове			
8.4	Административно управление на териториални единици, които не са кметства. Кметски наместници			
ТЕМА 9. СОБСТВЕНОСТ И ФИНАНСИ НА ОБЩИНИТЕ		2	4	
9.1	Същност и видове общинска собственост			
9.2	Управление на общинската собственост			
9.3	Концепция за характера на финансите на местните власти			
9.4	Бюджетна система на местните органи на управление. Същност и структура на общинския бюджет			
9.5	Финансова децентрализация и организация на бюджетния процес (съставяне, обсъждани и приемане, изпълнение и контрол на общинските бюджети)			
9.6	Взаимоотношения с републиканския бюджет, с финансови и други институции			
ТЕМА 10. МЕХАНИЗМИ НА САМОУПРАВЛЕНИЕТО ВЪВ ВРЪЗКА С УСТРОЙСТВОТО НА ТЕРИТОРИЯТА И ЖИЗНЕНАТА СРЕДА		2	2	
10.1	Местното самоуправление в териториалното устройство			
10.2	Европейски документи по устройството на територията, свързани с местното самоуправление			
10.3	Участие на местните власти в националното териториално планиране			
10.4	Механизмите на местното самоуправление и развитие на жизнената среда			
10.5	Екологична политика и устойчиво развитие на общините			
ТЕМА 11. ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ И ПОЛИТИКА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ В УСЛОВИЯТА НА САМОУПРАВЛЕНИЕ И ПАЗАРНО СТОПАНСТВО		2	2	
11.1	Икономически функции и дейности на общината. Местна и общинска икономика			
11.2	Участие на местните власти в националното икономическо планиране			
11.3	Инвестиционна политика на общините			
11.4	Финансиране на общински проекти от специализирани фондове, вкл. международни			
ТЕМА 12. РЕГИОНАЛНИ ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ - ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ И ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ. ДЕКОНЦЕНТРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	2	
12.1	Областният управител като институция в системата на държавните органи – обща характеристика			
12.2	Функции, компетенции (правомощия) и актове на областния управител			
12.3	Разпределение (разграничаване) на компетенциите и взаимодействие между регионалните и местните власти			
12.4	Характеристика на териториалните звена на органите на изпълнителната власт (деконцентрирана териториална администрация)			
12.5	Регионална политика и местно самоуправление			

12.6	Регионализъмът в местното самоуправление – теории, идеи и възможности за реализация в България			
ТЕМА 13. КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ. ЗАЩИТА НА ПРАВАТА И ИНТЕРЕСИТЕ НА ОБЩИНИТЕ		2		
13.1	Същност на контрола върху дейността на местните власти			
13.2	Характеристика на основните видове контрол върху дейността на местните власти - административен, финансов и съдебен			
13.3	Обществен (граждански) контрол върху местните власти			
13.4	Защита на правата и интересите на общините			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Курсова работа с 6 задачи по предварително зададена тема	6	60
1.2.	Контролна работа - тест	1	30
1.3.			
Общо за семестриален контрол:		7	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	90
Общо за сесиен контрол:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		8	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Андреева, М. Местно самоуправление. Велико Търново, Фабер, 2013.
2. Монеv, П. Местно управление и самоуправление. Варна, Унив. изд. Наука и икономика, 2013.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Борисов, Б. Иновативни модели за управление на общините. София, Изд. на ЕПУ, 2012.
2. Ботев, Й. Административно-териториално устройство на Република България. София, Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 2012.
3. Владимирова, Т., Л. Найденов. Местни финанси. Варна, Стено, 2011.
4. Европейска харта по местно самоуправление (Ратифицирана със закон, приет от 37-то Народно събрание на 17.03.1995 г. – ДВ, бр. 28 от 1995 г. Издадена от МРРБ, обн. ДВ, бр. 46 от 2000 г., в сила от 1.09.1995 г.)

5. За европейски тип местно самоуправление. София, НСОРБ, 2013.
6. Методиева, Ан. и др. Общинско право: В схеми и определения. София, Нова звезда, 2013.
7. Монеv, П. и др. Определение приоритетов в территориальном планировании городов на примере России и Болгарии СПб. : Изд-во СПбГЭУ, 2016.
8. Монеv, П. И др. Управление рисками в экономике: проблемы и решения /под ред. д-ра техн. наук. С. Г. Опарин. СПб: Изд-во Политехн. Ун-та, 2015.
9. Наръчник за новоизбрани кметове и общински съветници мандат 2015-2019, София, НСОРБ, 2015.